

Vlaams
Parlement

vergadering **C79**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 14 december 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over sms-interactie van radioluisteraars met de VRT – 485 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over artiestenvergoedingen en -waardering bij de VRT – 514 (2017-2018)	4
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het vermelden van merknamen in sportverslaggeving – 569 (2017-2018)	8
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de uitzending van erediensten door de VRT – 599 (2017-2018)	10
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekenning van de licenties voor de lokale radio's – 583 (2017-2018)	19
VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de structurele ondersteuning van periodieke publicaties van regionale erfgoedverenigingen – 352 (2017-2018)	25

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over sms-interactie van radioluisteraars met de VRT – 485 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Collega's, in oktober heb ik de minister een schriftelijke vraag gesteld over de interactie van de radioluisteraars met de VRT. Ik heb daarop een heel uitgebreid en helder antwoord gekregen, waarvoor dank.

Ik informeerde daarin naar de hoeveelheid berichten die een unieke luisteraar kon sturen bij wedstrijdvragen. De minister heeft in zijn antwoord al veel verduidelijking gebracht. De presentatoren vermelden regelmatig – minstens om de drie oproepen – de correcte deelnameprijs. Mijn bezorgdheid gaat voornamelijk uit naar mensen die meermaals deelnemen aan dergelijke wedstrijden. De kost kan namelijk nogal hoog oplopen als mensen meermaals sms'en blijven sturen in de hoop een meet-and-greet of een prijs te kunnen winnen.

Het is dan mee de maatschappelijke rol van de VRT om te voorkomen dat die mensen – zeker zij die reeds in schulden zitten of zich in een sociaal-economisch moeilijke situatie bevinden – zich nog dieper in de moeilijkheden kunnen werken door regelmatig of buitensporig deel te nemen aan dergelijke wedstrijden. Die bedragen kunnen namelijk al snel hoog oplopen. Op basis van de antwoorden van de minister heb ik nog een aantal bijkomende vragen.

Minister, in het gegeven antwoord kwam aan het licht dat de persoonsgegevens door de respectievelijke netten in een database worden bijgehouden, maar dat er niet wordt geregistreerd hoeveel sms'jes er binnenkomen per gsm-nummer. Zou er geen minimale restrictie of opvolging moeten gebeuren in het belang of ter bescherming van die deelnemers?

Indien eenzelfde nummer meerdere betalende interacties aangaat, zou er dan geen melding kunnen worden gestuurd naar die personen? U had in uw antwoord ook verwezen naar het wedstrijdreglement dat de VRT hanteert, dat er voor elke wedstrijd maar één sms geldt als deelname.

Momenteel kunnen mensen vaak slechts maar één keer deelnemen aan een wedstrijdvraag. Nadien worden die sms'en niet meer meegeteld. Betalen ze dan nog wel voor de extra interacties die ze aangaan of worden die kosten niet aangerekend?

Kan er bijvoorbeeld worden voorgesteld om het teveel aan sms'en te weigeren zonder dat die kosten mee in rekening worden genomen door de deelnemer? En kunnen ze een melding krijgen dat die verdere deelname niet meer kan?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik zal uw eerste drie vragen gezamenlijk beantwoorden. De persoonsgegevens van de deelnemers worden door NET in een bestand opgenomen. Dat weet u. Conform het algemeen wedstrijdreglement wordt er niet geregistreerd hoeveel sms'jes er binnenkomen per gsm-nummer. Bij elke wedstrijd wordt wel beslist én meegedeeld hoeveel keer per persoon en/of nummer en/of toestel er kan worden deelgenomen. De VRT kan echter niet verhinderen dat personen, na het bereiken van deze limiet, nadien nog meerdere keren per actie een sms versturen. Die sms'en worden dan niet gebruikt als deelnamekansen bij een wedstrijd, maar er dient hiervoor inderdaad wel te worden betaald.

Zoals ook aangegeven in mijn antwoord op uw schriftelijke vraag, delen de VRT-radionetten bij elke actie aan hun luisteraars mee hoeveel keer er kan worden deelgenomen. De netten maken mensen dan ook actief bewust van de kosten per sms en het wedstrijdreglement. Ze communiceren dus actief naar hun luisteraars, omdat ze zo proberen te vermijden dat mensen overbodig zouden sms'en. De radionetten streven er ook naar om wanneer het kan zo maximaal mogelijk gratis interactie te faciliteren via de websites en apps.

Tot slot heb ik een eerder pragmatisch antwoord op een gegeven waarmee we zitten of een principiële vraag die u stelt. Ik begrijp de vraag, maar ik wil aangeven dat de inkomsten die de VRT haalt via sms'en zich rond enkele tienduizenden euro's per jaar situeren. Dus laten we zeggen dat ze het daarvoor niet speciaal hoeven te doen. Deze inkomsten zijn de jongste jaren ook in dalende lijn, wat natuurlijk te maken heeft met het afnemen van sms'en voor interacties.

De redenen voor deze daling zijn het gevolg van het feit dat ook andere platformen, dat weet u, zoals Facebook, Twitter en WhatsApp een belangrijk deel van de interacties met deze radionetten hebben overgenomen. Daarnaast deden ook enkele gratis interactietools in de radioapps van de VRT hun intrede.

Ik wil nog wel eens aan de VRT vragen of het sop de kool waard is en of het technisch met niet al te veel kosten of meerkosten mogelijk zou zijn om op uw vraag in te gaan om een bericht te versturen wanneer het maximaal aantal sms'jes voor deelname bereikt is. Ik zal de vraag stellen, heel precies, en u daarvan op de hoogte houden. Dat zal een afweging zijn van kosten en baten. Wanneer dat goedkoop of met niet te veel middelen kan, lijkt mij daar geen enkel tegenargument. Wanneer dat op een of andere manier een gevoelige investering zou zijn – ik weet het niet, laat het ons nog even afwachten – dan zal het misschien moeilijker zijn.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor de extra vraag die u zult stellen aan de VRT. Aanvullend op de vraag om eventueel die melding te sturen, wil ik vragen of er ook een mogelijkheid bestaat om het uit te schakelen, zodat mensen na de eenmalige deelname geen extra deelname meer kunnen hebben? (*Opmerkingen van minister Sven Gatz*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het is een van de vele dingen waarvan we van de openbare omroep verwachten dat ze daar heel zorgvuldig mee omspringen, omdat we weten dat zeker kwetsbare groepen nogal voluntaristisch met dat soort dingen omgaan. Het is zeker de bedoeling, denken wij, dat onze openbare omroep goed oplet dat er daar geen malheuren gebeuren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over artiestenvergoedingen en –waardering bij de VRT – 514 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Wilfried Vandaele

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Recent hield het Forum voor Amateurkunsten onder de titel 'Kunst Buiten' enkele inspiratienamiddagen voor lokale besturen, ambtenaren en andere stakeholders. Als rode draad doorheen de sessies liepen de termen

'waarde' en 'waardering'. Zo benadrukte Poppunt bij de uiteenzetting van het project 'Lokale Helden' het belang om de muzikanten als ware artiesten te behandelen. Dat punt kwam trouwens de voorbije jaren regelmatig in andere studies naar boven. Als organisator lijkt het misschien aanlokkelijk om te redeneren dat het bieden van een podium voldoende return is voor een beginnend groepje, en dat ze al blij mogen zijn dat ze even hun ding mogen doen.

Volgens Poppunt is dat een compleet foute redenering. Artiesten verdienen waardering voor hun bijdrage aan 'Lokale Helden', hoe onervaren ze ook zijn. Uiteraard hoeft dat geen dikke cheque te zijn. Het kan een bescheiden bedrag zijn of een vergoeding in natura, een maaltijd of drankbonnen. Maar laat ze genieten van hun eerste echte 'rider', en behandel hen als de sterren van de avond.

Het zijn principes waar we allemaal achter kunnen staan. Sommige van de groepjes die nu hun eerste schamele stapjes zetten op een podium, kunnen immers uitgroeien tot de sterren van morgen. Wie weet! Even logisch zou het moeten zijn dat artiesten te allen tijde die waardering en gepaste vergoeding kunnen genieten: vergoedingen die stijgen naarmate de kwaliteit en de professionaliteit stijgen.

Het is dan ook vreemd dat de grootste cultuurinstelling van Vlaanderen, de VRT, eenzelfde reflex blijkt te hebben als de gemakzuchtige organisator van een lokaal vrij podium. Ook bij de VRT hanteren ze wel eens het principe 'ze mogen blij zijn dat ze even hun ding mogen doen en airplay krijgen'.

Zo blijken bijvoorbeeld artiesten die te gast zijn in een programma als 'De zevende dag', daar een vergoeding voor te krijgen die net genoeg is om hun onkosten mee te betalen. Als je rekening houdt met het inhuren van begeleidende muzikanten en met de geïnvesteerde tijd van repetities, is een dergelijk tv-optreden uiteraard deficitair. Of neem de uitreiking van de MIA's, waar de winnaars financieel verliezen aan hun 'moment de gloire'.

Het gaat niet enkel om populaire muziek. Ook Klara zou beknibbelen op uitkoopsommen van orkesten en gezelschappen die geprogrammeerd worden op hun grote evenementen, bijvoorbeeld Klara in het Concertgebouw in Brugge, omdat de eer van er te mogen spelen op zich al een deel van de verloning is, of tenminste als zodanig wordt beschouwd. Vergelijk het met de 'eeuwige roem' die de laureaten van de Hugo's, de nieuwe boekenprijs zonder prijskaartje, te beurt valt en waarop door bepaalde schrijvers met ongenoegen werd gereageerd.

Daarbovenop wordt aan artiesten die hun ding mogen doen op de openbare omroep, meteen ook vriendelijk gevraagd om afstand te doen van hun auteursrechten. De opnames en alle rechten die eraan verbonden zijn, worden eigendom van de VRT en kunnen door de VRT gecommercialiseerd worden zonder dat er royalty's naar de artiesten terugvloeien. Een artiest die een professionele opname zelf wil gebruiken, moet deze van de VRT terugkopen.

Minister, ik onderstreep even dat mijn vraag het gevolg is van meerdere contacten het voorbije jaar. Ik ken behoorlijk veel artiesten die in die programma's hebben opgetreden en die in dat soort van systeem hebben gefunctioneerd. De gedetailleerde informatie, in euro's uitgedrukt, kan ik u bezorgen mocht u dat wensen. Ik vind niets uit, integendeel. Een aantal van die artiesten hebben een zeker ongenoegen, tot een groot ongenoegen, over het feit dat ze op die manier door de openbare omroep worden bejegend.

Minister, welke regels hanteert de VRT bij het bepalen van de gepaste vergoeding voor artiesten die te gast zijn in programma's of op evenementen? Erkent u dat dergelijke gastoptredens op zijn minst kostendekkend en daarnaast eerlijk zouden moeten zijn? Ziet u hierin een voorbeeldrol weggelegd voor de openbare omroep? Nog een! Klopt het dat artiesten standaard hun rechten moeten afstaan bij

optredens voor de VRT? Hoe staat u hiertegenover? Hoe reageert u op de kritiek van bepaalde schrijvers dat er aan die Hugo's niets meer dan eer verbonden is?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De vergoeding voor artiesten voor een optreden op een VRT-kanaal varieert en is afhankelijk van de aard van de opdracht. Er zijn vier mogelijkheden.

Ten eerste is er de hypothese van een promo-optreden. Daaronder wordt verstaan: een radiosessie of een gastoptreden in een televisieprogramma naar aanleiding van een release die in het programma wordt gepromoot. De ongeschreven regel in binnen- en buitenland is dat platenfirma's deze kosten betalen. Dit zit dan ook doorgaans in de artiesten- of licentiedeal vervat die een platenfirma met de artiest sluit. De VRT biedt via haar kanalen een promotieplatform aan de artiest of groep in kwestie. Die kan zijn of hun nieuw werk dan tonen aan het grote publiek.

In de praktijk wordt in volgende vergoeding voorzien. Voor een optreden op VRT-televisie wordt in een bijkomende onkostenvergoeding per artiest of band voorzien omdat een televisieoptreden meer tijd in beslag neemt dan een radio-optreden. Die vergoeding is afhankelijk van verschillende factoren, zoals de bezetting, de entourage en het aantal repetitiedagen. Voor een optreden op VRT-radio wordt niet in een vergoeding voorzien.

Een tweede hypothese is de muzikantenopdracht. Dit is wanneer muzikanten worden geëngageerd voor het vervullen van een specifieke opdracht, zoals wanneer een artiest als bandlid deelneemt aan een optreden van een liveband, bijvoorbeeld in Steracteur, Sterartiest, Zomerhit, de Ketnetband of een studiosessie in de VRT-radiostudio's Toots of Marconi. Voor muzikantenopdrachten worden marktconforme tarieven gehanteerd per deelnemende muzikant.

Een derde mogelijkheid is de muziekproductie-opdracht. De VRT spreekt van een muziekproductie-opdracht als muzikanten of producers in haar opdracht een muziekproductie voor een radio- of televisieprogramma maken. In de praktijk heeft een muziekproductie-opdracht betrekking op het componeren van jingles, generiecores voor fictiereeksen, muzieknummers en dergelijke meer. Voor muziekproductie-opdrachten worden marktconforme tarieven gehanteerd. De vergoedingen die daarvoor worden gegeven zijn per soort marktconform: het kan gaan over een begingeneriek, een muzieknummer of een score van een premiumfictiereeks.

De vierde en laatste mogelijkheid is een muzikoptreden tijdens een VRT-evenement. Dit gaat over artiesten die een publieksevenement van de VRT opluisteren, zonder dat ze een release te promoten hebben. Voor dit soort optredens wordt in overleg met het management van een artiest ofwel een redelijke vergoeding afgesproken, voor de geleverde prestaties, ofwel geeft de VRT een campagne in ruil.

De VRT voert een eigen beleid op basis van de het meersporenkader dat ik zonet heb geschetst. Ze geeft aan wel degelijk een eerlijk vergoedingsbeleid te voeren. Niettemin is conform de beheersovereenkomst overleg met het Muziekoverleg zeker mogelijk en wenselijk. De VRT is bereid om hierover een open gesprek te voeren met het Muziekoverleg. Tot dusver is er nog nooit een formele klacht binnengekomen van een artiest of een muziekmanager over deze problematiek. Ook het Muziekoverleg heeft hierover nog geen klacht geformuleerd ten aanzien van de VRT. Kortom, mijnheer Caron, ik twijfel niet aan uw bronnen, maar ik antwoord met de informatie die er nu is en met de opening om daarover verdere gesprekken te voeren.

Wat betreft uw vraag over het afstaan van rechten, klopt het volgens de VRT niet dat artiesten standaard hun rechten moeten afstaan bij optredens voor de VRT.

Artiesten behouden hun auteursvergoeding via SABAM en kunnen hun rechten als uitvoerende kunstenaar claimen via Playright.

Met de Hugo's wil de VRT aan leesbevordering doen. De prijzen zijn voor de VRT onder meer een manier om het leestraject op gang te trekken. Hoe de VRT dit concept en de bijhorende prijzen invult, laat ik aan haar over. De Hugo's vervangen geen enkele bestaande literaire prijs. Ook bij de Mia's krijgen de winnaars geen geldprijs, dat is in vergelijkbare prijsevenementen in het buitenland ook zo. Voor winnaars van zowel de Hugo's als de Mia's wordt ervan uitgegaan dat het een invloed heeft op de verkoop van cd's, boeken, downloads of streaming van de betrokken artiest.

Moraal van het verhaal: zo doet de VRT het nu, maar het is goed om het overleg te activeren over wat mogelijk borrelt onder de oppervlakte en de VRT staat ervoor open om bij te sturen waar nodig. Ik ben het zeker met u eens dat, wat de vergoedingen betreft, marktconformiteit de regel moet zijn.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik zal uw antwoord doorsturen aan het Muziekoverleg. Het beste dat daar kan gebeuren is dat die gesprekken daar effectief gevoerd worden.

Er zijn misschien geen formele klachten, maar u weet wellicht hoe dat gaat: artiesten die op één van die evenementen mogen spelen zullen achteraf geen boze brief sturen naar de VRT, want ze hopen natuurlijk om in de toekomst nog aan de bak te kunnen komen.

Ik heb het niet over kleine artiesten, maar over mensen die op die evenementen veel aanwezig zijn geweest. Men vergeet bij de VRT ook wel eens dat als je bijvoorbeeld voor de Mia's geselecteerd bent, wat fijn is en een vorm van promotie voor je werk, je daar toch met muzikanten en technici aanwezig moet zijn, dat er repetitietijd moet zijn en dat daar heel veel uren in gaan. Soms staat daar dan maar een kostenvergoeding tegenover van 300 à 500 euro voor een band inclusief technici voor twee volle dagen werk. Twee orkesten hebben mij dat persoonlijk gemeld. Daarom denk ik dat er nood is aan overleg met de VRT. Ik kan begrip opbrengen voor die indeling in categorieën, en ik begrijp ook het verhaal van de promo. Aan de andere kant is het zo dat als je speelt op een groot muziekfestival en dat op radio en televisie wordt aangekondigd dat niet betekent dat Herman Schueremans je dan opbelt om te vragen of je het wil doen voor 500 euro. Dat klinkt misschien cynisch, maar dat is toch uit balans.

Wat zeker niet klopt, minister, is dat platenfirma's bij promo-optredens de artiesten betalen. Dat dateert uit de tijd dat muziek alleen nog op vinyl werd uitgegeven, in het beste geval dan. U begrijpt wat ik bedoel. Dat is absoluut niet meer het geval. U weet ook dat de contracten tussen artiesten en platenfirma's vandaag onder zeer veel druk staan door de dalende cd- en muziekverkoop.

Dit gezegd zijnde, ik zal het antwoord doorgeven. Ik hoop dat er een constructief overleg kan komen en dat dit soort problemen van de baan zijn. Ik waardeer uw stellingname ter zake.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Ik dank u voor uw genuanceerd antwoord, minister. Ik zou graag de heer Caron bijtreden. Klara is inderdaad het enige podium voor klassieke muziek. Ik denk dat je inderdaad je toekomstige werkgever of opdrachtgever nooit het vuur aan de schenen gaat leggen, dat je het nooit moeilijk zult maken. In dat opzicht kan de informatie van de heer Caron zeer nuttig zijn.

Het debat over de correcte vergoeding woedt tegenwoordig in vele cultuurhuizen. Ik denk dan ook dat het past dat een van de voorbeeldinstituten binnen de cultuur- en mediasector het juiste voorbeeld geeft.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: We zullen natuurlijk het vervolg afwachten van het Muziek-Overleg. Maar ik permitteer me toch de volgende beschouwingen.

Dit is een heel Vlaams – misschien moet ik zeggen: Belgisch – debat, maar ik wil daar geen principiële zaak van maken. Het bewijst enerzijds dat de democratie werkt. Het bewijst dat parlementsleden laagdrempelig aanspreekbaar zijn en dat u deze vraag hier aan mij kunt stellen. Maar de omweg die men maakt, van klacht naar parlementslid naar minister naar VRT naar MuziekOverleg, is wel zeer groot. Ik leen me daar graag toe en u ook, en ik begrijp ook wel dat mensen schrik hebben om een volgende opdracht te missen, dat is zeer menselijk.

Maar als we er een punt van maken om de artiestenvergoeding correct uit te betalen, zowel in de cultuursector als in de huizen zelf, en inzake de voorbeeldfunctie van de VRT ben ik het helemaal met u eens, dan moet er toch een grotere assertiviteit vanuit de basis rechtstreeks kunnen komen. Ik vind dat dat moet kunnen. Als het niet kan ten aanzien van de VRT, dan begrijp ik dat, maar dan toch ten minste ten aanzien van het MuziekOverleg? Of moet ik hieruit afleiden dat het MuziekOverleg geen overleg is?

Maar laten we de discussie niet verplaatsen. Ik permitteer me deze beschouwingen op het einde van de vraag. Uw vraag was veel pertinenter en vormt de kern van de zaak: artiesten moeten correct worden vergoed, punt aan de lijn.

Als we zien wat een omweg moet worden genomen om dit debat op gang te brengen, dan hoop ik dat men vanuit het MuziekOverleg iets meer op tafel kan slaan om de zaak duidelijk te maken. Als dat al zo lang broedt, en niet goed is, dan is er daar iets aan de hand. Ik moedig het MuziekOverleg aan om zeer helder en duidelijk zijn eisen, niet zijn vragen, aan de VRT voor te leggen. Ik moedig de VRT aan om binnen het kader van de beheersovereenkomst daar zo goed mogelijk naar te luisteren. Het is daar dat het moet gebeuren. Dank u voor de maatschappelijke signalisatierol die u terecht vervult.

Bart Caron (Groen): Het is fijn om je nog eens volksvertegenwoordiger te voelen en dat het volk tot bij jou komt.

Het feit dat artiesten aan mij vragen om anoniem te blijven, om alleszins geen namen te noemen, en om ook geen exacte bedragen noemen, want dan zou men weten over wie het gaat, duidt op een ongezonde verhouding. U hebt gelijk, het MuziekOverleg moet hier zijn verantwoordelijkheid nemen. Het is natuurlijk ook een wereld waar concurrentie speelt en waar men niet graag ... Weet u wel? (*Opmerkingen. Gelach*)

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het vermelden van merknamen in sportverslaggeving – 569 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Wilfried Vandaele

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het is voor sommigen misschien een fait divers, maar mij stoorde het danig. Vroeger speelde Racing Genk in het Fenixstadion, Anderlecht in het Astridpark, Club Brugge in het Jan Breydelstadion en Kortrijk in het Guldensporenstadion. Later speelde Racing Genk dan in de Cristal Arena en tegenwoordig is het de Luminus Arena. Dat is terzijde, want dat is hetzelfde stadion.

Achter de Kazerne, voor de kenners onder ons, is het vroegere stadion van KV Mechelen. Dat bestaat nog altijd en daar spelen ze nog altijd, maar het heet nu het AFAS Stadion. Vroeger heette de hoogste voetbalklasse simpelweg 'de eerste klasse' of de 'premier league' in Engeland, tegenwoordig spreken we over de Jupiler Pro League, een klasse hoger dan de Proximus League.

Het koppelen van merknamen aan sport is niet nieuw. In het wielrennen spreken we al decennia over de ploegen door hun hoofdsponsor te noemen. Knack Roeselare en Noliko Maaseik zijn sinds jaar en dag vaste begrippen in het volleybal. We kunnen er dan ook van uitgaan dat we binnenkort zullen spreken van Daikin Brugge, naar analogie met bijvoorbeeld Red Bull Leipzig.

Nu is het natuurlijk de vraag hoe de media, en in eerste instantie de openbare omroep, met deze vermarkting van de sport omgaan. Ik wil niet heiliger zijn dan de paus, maar ik vond het zeer frappant. In één zin kan men zes sponsornamen noemen, zo eenvoudig is het, alleen al op de VRT. Aangezien het een langzaam evoluerende trend is, dreigen de grenzen steeds verder op te schuiven, zonder dat ze in vraag worden gesteld.

Minister, in hoeverre wordt er bij de sport- en nieuwsredactie van de VRT bewust omgegaan met het al dan niet vernoemen van merknamen wanneer het om competities, ploegen, stadions of dergelijke gaat? In mijn jonge jaren was er een veel grotere terughoudendheid op dat vlak. Ook in het wielrennen trouwens.

Is er hiervoor een richtinggevend kader? Evolueert dit kader? Zijn daar afspraken over?

De voorzitter: Door uw uitvoerige opsomming van al die voorbeelden – het wordt hier live gestreamd – hebt u zelf al behoorlijk bijgedragen tot de reclame voor deze bedrijven. *(Opmerkingen van Bart Caron. Gelach)*

Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Er zijn vier elementen die een rol spelen voor het al dan niet gebruiken van merknamen bij sport. Ten eerste, het feit dat het voor de VRT belangrijk is dat de redacties zowel binnen als buiten de nieuwscontext – ook commercieel – onpartijdig zijn en dat dat voor de mediagebruiker duidelijk is. Ten tweede, het al dan niet ingeburgerd zijn van de merknaam in het algemene taalgebruik. Ten derde, de overweging of een naam op een andere manier geformuleerd kan worden zonder dat het onduidelijk wordt waarover het gaat. Ten vierde, de vraag of de naam gebruikt wordt in een nieuwsprogramma of in een ander aanbod.

In het deontologisch zakboek voor journalisten van de VRT-nieuwsdienst wordt verwezen naar een advies van de deontologische adviesraad van de nieuwsdienst van 6 oktober 2005 en naar de artikelen 5, 9 en 10 van de Deontologische Code van de Raad voor Journalistiek. De adviesraad vindt dat moet worden gekeken naar wat ingeburgerd is in het dagelijks taalgebruik. Vanuit die optiek mag een commerciële naam zoals de Jupiler Pro League dan worden gebruikt. In nieuwsprogramma's zal zo veel mogelijk gekozen worden voor de algemene termen, al kunnen in principe ook de andere termen omdat ze algemeen ingeburgerd zijn.

In sommige gevallen is het vandaag ook onmogelijk geworden om het gebruik van een merknaam te vermijden, zonder aan duidelijkheid in te boeten. In het veldrijden is dat bijvoorbeeld het geval met het regelmatigheids criterium De

Gazet van Antwerpen-trofee, later veranderd in de bpost-trofee en momenteel de DVV-trofee. Hier overkoepelt de merknaam een reeks wedstrijden die niet op een andere manier samen te benoemen zijn.

Dat kan wel bij de Superprestige, die zo bekend is dat de merknaam Telenet Superprestige niet gebruikt hoeft te worden. Een naam als Ghelamco Arena is vandaag de dag ingeburgerd en wordt algemeen gebruikt, maar kan ook worden omschreven als 'het stadion van AA Gent'. Het zelfde geldt voor de Jupiler Pro League, die ook kan worden omschreven als 'eersteklassenvoetbal'. Ook hier geldt dat in de nieuwsprogramma's van de VRT zo veel mogelijk gekozen wordt voor de algemene termen, maar dat ook de andere termen kunnen worden gebruikt.

Aangezien het advies van 2005 dateert, mijnheer Caron, is het zeer goed mogelijk dat de Raad voor de Journalistiek zich hier autonoom, niet op mijn of uw vraag, over gaat buigen. Er zijn wel een aantal richtlijnen. Ik kan niet precies inschatten in hoeverre die altijd correct en exact worden gevolgd.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik wil niet heiliger zijn dan de paus, om te beginnen, maar ik vind dat de openbare omroep enige terughoudendheid mag hebben. Ik weet ook wel dat heel veel grotere sportmanifestaties vandaag niet meer prioritair op de openbare omroep komen maar op VIER, VIJF of VTM. We beheersen dat debat verre van alleen. De BBC hanteert inzake sport een veel strikter kader. Ze houden zich aan de officiële namen van de clubs, en de sponsor wordt niet vermeld.

Het lijkt me logisch, zonder een uitdrukkelijk standpunt in te nemen, dat de adviesraad ter zake nog eens dat advies van 2005 actualiseert.

Ik begrijp dat ingeburgerde termen niet zomaar uit te schakelen zijn. Dat criterium kan ik volgen. Het is trouwens ook de vraag van de kip en het ei. Geraakt het ingeburgerd omdat het altijd zo genoemd is? Of wordt het zo vernoemd omdat het altijd al ingeburgerd was? Oorzaak en gevolg zijn hier niet altijd uit elkaar te halen. Ik denk dat de trend misschien ondertussen wel lichtjes volstaat.

Minister Sven Gatz: Ik wil ingaan op de suggestie van de heer Caron en de vraag voorzichtig formuleren aan de adviesraad dat die zich hier nog eens over buigt. Dat kan geen kwaad. We zullen dat met de nodige omzichtigheid doen en binnen de redactionele autonomie van de omroep. We zullen op die manier de vraag en het signaal doorgeven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de uitzending van erediensten door de VRT
– 599 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Vorige week kondigde de openbare omroep aan dat hij voortaan twee islamitische erediensten per jaar zal uitzenden. Die islamitische erediensten komen naast de bestaande rooms-katholieke erediensten en de erediensten van de andere erkende religies in ons land.

Het voornemen van de openbare omroep was onderwerp van twee actuele vragen tijdens de plenaire vergadering van 6 december. Daarin stelde u het volgende: "De

kernvraag is natuurlijk of het een kerntaak is van de openbare omroep om erediensten uit te zenden en of ze daar autonoom over kan beslissen. Nu, in de twee gevallen wens ik daar ontkennend op te antwoorden. Het is geen kerntaak en het is geen autonome beslissingsbevoegdheid van de VRT.”

U verwees in uw antwoord tevens naar de huidige beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de openbare omroep en de passage die daarin opgenomen werd met betrekking tot de levensbeschouwing. Volgens u is de beheersovereenkomst duidelijk op het punt dat de levensbeschouwelijke derden afgeschaft werden en worden geïntegreerd in de redactionele programma's van de VRT. Een eredienst uitzenden is geen redactioneel programma, zo vond u.

In de plenaire vergadering ontstond enige commotie. Sommigen vonden uw uitspraak nogal boud. De voorzitter van de raad van bestuur van de openbare omroep, Luc Van den Brande, reageerde nog dezelfde namiddag via Belga. Het uitzenden van erediensten past volgens hem wel degelijk binnen de beheersovereenkomst en het is wel degelijk aan de VRT om te beslissen of ze erediensten al dan niet uitzendt. Een evaluatie van de beheersovereenkomst – zoals u aankondigde – was voor de voorzitter niet aan de orde.

We bekeken nog eens het voorstel van resolutie betreffende de nieuwe beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie en de Vlaamse Gemeenschap. Daarin staat: “De VRT heeft, ter vervanging van de programma's door de levensbeschouwelijke derden, op een inclusieve en actief pluralistische wijze aandacht voor de verschillende levensbeschouwingen. Dit gebeurt door de levensbeschouwelijke verenigingen te betrekken en van hun expertise gebruik te maken.”

De openbare omroep kreeg zowel via dit voorstel van resolutie als via de uiteindelijke beheersovereenkomst duidelijk de opdracht om een alternatief te vinden voor het schrappen van de levensbeschouwelijke derden. Ik dacht dat het begin 2016 al duidelijk was dat de openbare omroep zou doorgaan met het uitzenden van erediensten.

De plenaire vergadering en zeker de actuele vragen lenen zich moeilijk tot nuances en een grondiger bespreking van moeilijker thema's zoals dit. Graag zou ik u volgende vragen willen voorleggen, minister.

Is het standpunt dat u in de plenaire zitting formuleerde, namelijk dat het hier niet om een autonome beslissingsbevoegdheid van de VRT gaat, nieuw? Kunt u verduidelijken op welke specifieke elementen van het Mediadecreet en/of de beheersovereenkomst, u zich beroept om te stellen dat het uitzenden van erediensten geen autonome beslissingsbevoegdheid van de openbare omroep is en dat de openbare omroep enkel in redactionele programma's aandacht kan en mag besteden aan levensbeschouwing? Is het standpunt dat de captatie van erediensten geschrapt dient te worden al voorwerp van overleg geweest binnen de regering?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Zoals u weet, zendt de VRT al verscheidene jaren erediensten uit. Naast rooms-katholieke erediensten deed de VRT dit al voor verschillende erkende religies in ons land: de orthodoxe, de protestantse en de evangelische kerk, net als voor de joodse gemeenschap. Net als u nam ik kennis van de beslissing dat de VRT voortaan 2 islamitische erediensten per jaar zal uitzenden, wat het totaal op 42 brengt.

De eerste uitzending vond intussen plaats. Het uitzenden van erediensten ziet de VRT als een service. Mensen die niet aanwezig kunnen zijn, kunnen op die manier de viering toch volgen. Daarnaast ziet de VRT dit ook binnen haar opdracht om

de Vlaming in contact te brengen met verschillende opinies, opvattingen en levensbeschouwingen. Wat dit laatste betreft, stelt het Mediadecreet dat, in het kader van haar opdracht om bij te dragen tot een pluralistische opinievorming, vermeld in artikel 6, de VRT een specifiek aanbod over levensbeschouwing verzorgt dat geïntegreerd wordt in het brede programma-aanbod van de publieke omroep. Hierover is er overleg met de verschillende erkende confessionele en niet-confessionele levensbeschouwingen.

In de beheersovereenkomst 2016-2020 is dit bevestigd. De VRT moet krachtens die beheersovereenkomst aandacht schenken aan levensbeschouwingen en religie in haar algemene redactionele programma's: "Levensbeschouwelijke strekkingen worden geïntegreerd in het aanbod van de publieke omroep, ook in een apart televisieprogramma en een vast onderdeel in een wekelijks radioprogramma. De VRT organiseert structureel overleg met de vertegenwoordiging van levensbeschouwelijke strekkingen."

Mijnheer Vandaele, ik weet waarop u doelt. Volgens artikel 7 van het Mediadecreet is de openbare omroep autonoom voor zijn aanbod aan programma's en door zijn uitzendschema. Wel, ik vind dat het uitzenden van erediensten met de andere bepaling in het Mediadecreet rond levensbeschouwing, alsook de uitgewerkte passages in de beheersovereenkomst minstens in spanning staat.

Of het uitzenden van een eredienst niet in overeenstemming is met het Mediadecreet, dat weet u, is iets waar de Vlaamse Regulator voor de Media zich desgevallend kan over buigen. Mijn visie is, en ik herhaal wat ik vorige week heb verteld in de plenaire vergadering: het integraal uitzenden van erediensten is geen kerntaak van de openbare omroep. Levensbeschouwing – en religie maakt daar zeker deel van uit – heeft een belangrijke rol in een samenleving, dat wil ik nog eens benadrukken. Na de afschaffing van de subsidies voor de uitzendingen van derden hebben we zowel in het Mediadecreet als de beheersovereenkomst ervoor gezorgd dat de VRT meer redactionele aandacht moet hebben in haar programmering voor levensbeschouwing. De aankondiging en de beslissing van de VRT om voortaan ook twee islamitische erediensten per jaar uit te zenden, ligt wat mij betreft, niet in lijn met de afgesproken richting in de beheersovereenkomst inzake levensbeschouwing.

Is het een regeringsstandpunt? Neen. Zoals vorige week aangegeven zal dit punt binnen de regering worden besproken.

Ik wil verduidelijken waar mijn ergernis, die u wel gemerkt zult hebben, vorige week vandaan kwam. Ik neem een berekend risico dat ik naar aanleiding van het bijkomend uitzenden van de islamitische erediensten gebrandmerkt zou kunnen worden als islamofob.

Dat is mij ook overkomen. We weten allemaal hoe de communicatie in de maatschappij vandaag werkt. Niet dat mensen in deze zaal dat hebben gedaan, maar in het algemeen zegt men: 'Is het nu werkelijk de islam die de tol van de religie moet betalen?' Neen. Het is een jammerlijk toeval. Het had ook naar aanleiding van een andere bijkomende eredienst het geval kunnen zijn. Het is zeer vervelend in mijn standpuntbepaling en mijn communicatie, maar ik ben bereid om het breder debat hierover te voeren en het risico daartoe te nemen.

Waar het mij om gaat, is het volgende: of het een kerntaak is of niet, is niet aan de openbare omroep om zelf uit te maken, maar aan de overheid. Op dit ogenblik vraag ik mij af wie voor God speelt. Daarmee bedoel ik: men wil naar een gelijkberechtiging van levensbeschouwingen en religies. Maar in mijn ogen wordt die puur aleatoir bepaald, namelijk dertig rooms-katholieke erediensten en de rest moet maar tevreden zijn met een toegeworpen been, zoals een brave hond. Excuseer mij voor het woordgebruik, maar het is zo. Het is niet te verantwoorden,

op welke objectieve grond dan ook, dat men op dit ogenblik zegt: die godsdienst heeft er dertig en de anderen hebben er twee. Dus mocht dit wel een kerntaak blijven van de openbare omroep, vind ik dat de openbare omroep verplicht is om net méér aandacht te besteden aan de islamitische erediensten. Laat dat duidelijk zijn. Dat is de keerzijde van mijn redenering.

Waarom ben ik geërgerd, net zoals ik mij vandaag weer geërgerd voel worden? Omdat dat nooit door iemand formeel beslist is. Het is volstrekt onduidelijk wie in het huis van vertrouwen deze beslissing heeft genomen. Is het de voorzitter? Is het de gedelegeerd bestuurder? Is het de raad van bestuur? Is het het directiecomité? Ik weet het niet, hoor. Ik moet er mij dus van afmaken dat dat eigenlijk binnen de programmadirectie is beslist.

Ik vind dit een te belangrijk samenlevingsvraagstuk om snelsnel in een verdeelsleutel van 'dertig plus zes maal twee' te gieten. En dus zijn er twee keerzijden aan deze discussie. Ofwel voegt men een andere vorm van gelijkberechtiging door. Dat is de consequentie, dat is dan de school van het actief pluralisme. Ofwel zal men eerder mijn stelling volgen en zeggen: kijk, religie, levensbeschouwing moet aan bod komen in de redactionele programma's – en wat mij betreft zo veel mogelijk, laat dat duidelijk zijn –, maar is het geen kerntaak om erediensten uit te zenden, los van enkele belangrijke – belangrijke! – praktische bezwaren die er zijn voor minder mobiele mensen waarvoor ik zeker oog wil hebben.

Mijnheer Vandaele, het was het mij dus waard om naar aanleiding van deze relatief geïmproviseerde beslissing dit debat te heropenen. Ik ken de verschillende standpunten. En ik vermoed dat er, na enige uitwisseling van argumenten, misschien niet heel veel zal veranderen. Maar het is het mij wel waard om dat debat te voeren. Daarvoor zitten wij hier, dames en heren.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat te verwachten is bij dat soort onderwerpen, is dat we hierover inderdaad een geanimeerde discussie kunnen hebben, als we dat willen.

Ik heb het gevoel dat we de discussie voeren op verschillende niveaus, met verschillende compartimenten.

Het is inderdaad begonnen met die twee uitzendingen per jaar voor de islamitische eredienst. En dan had en heb ik nog de redenering: als je inderdaad ruimte biedt aan de erkende levensbeschouwingen, dan is dat er ook één van. Dan moet of kun je daar ook iets mee doen, uiteraard als het op een correcte manier gebeurt en als er geen onzin wordt verkocht. Maar het is dan aan de VRT om erop toe te zien dat dat dan niet leidt tot haatboodschappen of zo. We gaan ervan uit dat dat niet zo is. Als je er aandacht voor hebt, dan kan dat in principe ruimer gaan dan alleen de godsdiensten die tot nu aan bod kwamen.

Ten tweede, is daar dan een billijke verdeling? Ook u haalt dat aan. Aan welke religie besteed je welke aandacht? Die discussie had men zelfs ook kunnen voeren. Is die twee keer per jaar dan wel redelijk in vergelijking met de andere? Dat is een doosje dat u nu net hebt opengetrokken. Dat is het tweede niveau waarop we discussie voeren.

Een derde niveau – dat is waar u verleden week al meteen terecht kwam – is of we dat dan hoe dan ook moeten doen. Moet de VRT die erediensten hoe dan ook uitzenden? U zei daar toen meteen bij – en u hebt dat nu herhaald – dat dat volgens u geen kerntaak is van de openbare omroep. We zitten hier dus met verschillende lagen in de discussie.

Maar, minister, ik heb u toch betrap op een tegenstrijdigheid in uw uitspraken. Een tijdje geleden, op 13 januari 2016, hebt u – als ik me niet vergis, was het in de plenaire vergadering – gezegd dat het uitzenden van erediensten wel degelijk een autonome bevoegdheid was van de VRT. Ik denk dat u zelfs verwees naar artikel 7 van het Mediadecreet. Uw standpunt toen was dat we ons daar niet mee moeten bemoeien, dat het een autonome bevoegdheid is van de VRT, terwijl u vorige week – u hebt dat nu wel niet herhaald – in de plenaire vergadering hebt gezegd dat het absoluut geen autonome bevoegdheid is van de VRT. Daar betrap ik u dus wel op iets dat een voortschrijdend inzicht kan zijn of een onoplettendheid of een tegenstrijdige uitspraak. Kunt u daar nog iets meer over zeggen, minister?

In de plenaire vergadering van vorige week zei ik – en sommigen deden daar wat lacherig over ‘als het dát maar is’ – dat we vinden dat, als men dan als openbare omroep erediensten – om het even welke – uitzendt, men dat dan het best in het Nederlands doet, zodat die erediensten zo toegankelijk mogelijk zijn. Mensen die misschien belangstelling hebben om te weten hoe het er in de ‘andere’ kerk aan toe gaat, kunnen dat dan in elk geval volgen. Daarom houden we het pleidooi dat dat zoveel mogelijk in het Nederlands zou gebeuren. We weten dat daar ook nuances zijn. We hebben intussen ook wat uitleg gekregen. Men zegt dat de koran-verzen in het Arabisch worden gebracht en dat het moeilijk is om die te vertalen. Nu, wij dringen er toch op aan dat dat zoveel mogelijk gebeurt. Waarschijnlijk kan men door de keuze van de moskeeën en de keuze van de imams vanuit de VRT toch ook al heel wat in de juiste richting sturen.

Minister, kunt u wat verduidelijking geven bij uw – op het eerste gezicht – gewijzigd standpunt?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Het is goed dat we hier nog eens op kunnen terugkomen op een rustiger moment. Want we waren allemaal wat verrast door uw uitspraak van vorige week, minister, omdat die inderdaad lijnrecht inging tegen eerdere uitspraken van ocharme een jaar geleden, in januari 2016. Daarin zei u heel uitdrukkelijk: “De erediensten behoren op zichzelf tot de autonome zendtijd van de openbare omroep. Volgens artikel 7 van het Mediadecreet is de openbare omroep autonoom door zijn aanbod aan programma’s en door zijn uitzendschema.” En dat is ook wat ik meteen heb willen zeggen. Hoewel u ons een beetje verraste, ben ik toch onmiddellijk op mijn poten gevallen. Ik herinnerde mij dat u iets in die zin had gezegd. En ik denk dat we daar ook het best bij blijven, ook al zit er misschien een spanning op, zoals u dat nu zo mooi verwoordt.

Ik denk dat niemand hier zal zeggen dat het uitzenden van de eredienst een kerntaak is van de VRT. Ah nee, want dat is het nieuws uitzenden en dergelijke. Dat is nogal duidelijk. Ook het aantal mensen dat daarmee bezig is, de middelen die daartegenover staan, het aantal uitzendingen... Want wie kijkt er eigenlijk tv op een zondagvoormiddag? Misschien naar de Zevende Dag ofzo. Maar de uitzendingen op een zondagvoormiddag zijn niet bepaald zoals op een zondagavond, het is geen primetime. Wij denken dat dat in de feiten al geen kerntaak is. U hoefde dat dus zelfs niet te herhalen wat ons betreft.

En hoe is dat nu gekomen? Die beslissing – door wie ook genomen, misschien is dat nog wat onduidelijk, maar het zal wellicht de programmadirectie zijn, als ik het goed begrijp – om, om te beginnen twee keer per jaar, een islamitische eredienst uit te zenden, is natuurlijk een gevolg van dat overleg dat wij hebben opgelegd in de beheersovereenkomst met de verschillende erediensten.

Daarbij horen wij dat nog altijd dergelijk overleg plaatsvindt met de vrijzinnigen, om ook voor die groep in de samenleving iets aan te bieden. Stel nu dat de VRT daar eerst mee was gekomen, dat de VRT eerst die extra uitzendingen voor vrijzinnigen

had aangekondigd. Had u dan dezelfde reactie gehad? Ik vraag mij dat openlijk af. We vonden het allemaal een beetje jammer hoe het vorige week is gegaan.

Dan wil ik nog iets zeggen over de vrijheid om te programmeren. Wij leggen toch ook niets op in verband met sport? Hoeveel voetbal er op tv moet komen, hoeveel tennis, enzovoort. Ik vind het moeilijk. Het kan zeker geen kwaad om eens te praten met de VRT of het allemaal in verhouding is. Kijk naar Frankrijk. Daar komen bijna alle godsdiensten op zondagvoormiddag van 8 uur tot een stukje na de middag een na een aan bod. De islamieten komen daar al van in de jaren tachtig elke zondag aan bod. Dat is een ander systeem. En het is nochtans de meest seculiere staat in Europa. Misschien moeten we ons daar eens op inspireren. U en de regering moeten eens bekijken of we ons daar al dan niet moeten mee moeien. Bij sport doen we dat ook niet. Ik ben er nog niet zeker van of dat wel moet.

Minister, u hebt ons vorige week verrast. De evaluatie van de beheersovereenkomst gaat wel over die plafonds: "Het kader inzake commerciële communicatie wordt tweejaarlijks geëvalueerd door de VRT en de Vlaamse Regering. De rest van de beheersovereenkomst wordt pas in 2020 geëvalueerd." Dat u naar aanleiding daarvan dit op tafel wilt gooien, oké. Maar als men hierover niet tot een onderhandelde oplossing komt, zal het wat ons betreft toch blijven zoals het is.

En ik herhaal nog eens heel duidelijk dat wij het afschaffen van de eredienst op televisie bijzonder spijtig zouden vinden voor de mensen die minder mobiel zijn en voor een deel van de oudere bevolking die daar nog heel sterk aan gehecht is. Gelukkig hebt u dat ook onmiddellijk gezegd. Alleen al daarvoor moeten we dat behouden.

Ik heb trouwens eens naar die islamitische uitzending gekeken. Ik vond dat wel interessant, om eens te horen wat zij daar allemaal vertellen. Ik vond het nog niet eens zo fel verschillend van wat er bij ons in katholieke missen wordt gezegd. Er was daar ook een boodschap van vrede – we moeten dat hier niet allemaal herhalen. Het kan zelfs interessant zijn voor de bevolking om te zien wat er in die andere godsdiensten gebeurt en wat daar wordt verteld. Of men dat gelooft of niet, of men daar nu iets mee doet in zijn leven of niet, dat behoort tot de vrijheid van iedereen.

Ik wilde dit toch eens duidelijk stellen voordat er in januari misschien nieuwe stappen worden gezet in dit dossier.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Als eigenzinnige VUB'er kan men mij er bezwaarlijk van beschuldigen dat ik een religie-adept ben. Religie heeft in het leven van heel wat mensen een belangrijke plaats. We leven in bijzonder gepolariseerde tijden waarin religie niet verbindend werkt maar mensen tegen elkaar opzet. Kennis van elkaars tradities en religieuze rites is daarom een goede zaak. We moeten dat een plaats geven.

Mijn fractie is van oordeel dat zelfs uitzendingen van religieuze erediensten een plaats moeten hebben. Mevrouw Brouwers verwijst naar de vele mensen in rusthuizen. Zelf ben ik nog nooit in een moskee geweest tijdens een eredienst. Ik zou er ook van kunnen leren door dat te bekijken. Minister, in tegenstelling tot u denkt mijn fractie dus dat de erediensten wel een plaats moeten krijgen op de VRT. Dat dateert van in de jaren dertig, het moet kanunnik Boon zijn geweest die voor het eerst zei dat de eredienst moest worden uitgezonden.

Het is dan echter wel belangrijk dat ook de levensbeschouwing van de vrijzinnigen een plaats krijgt, maar zij hebben natuurlijk geen rites. Een uitzending van de lentefeesten, zoals op de RTBf blijkbaar gebeurt, zou geen spannende televisie opleveren. Ik hoor dat er nu gesprekken zijn tussen de VRT en De Mensen om te bekijken op welke manier ook de vrijzinnige stem een plaats zou kunnen krijgen. De vrijzinnigen verdienen dat volgens ons net als alle andere erkende levensbeschouwingen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Voorzitter, het meeste is al gezegd. Ik sluit me aan bij mevrouw Brouwers en de heer Diepen... Vandaele, sorry.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Van de Wauwer, u mag mij niet beledigen! U mag vanalles zeggen, maar noem mij niet Diependaele, alstublieft!

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik wil nog één aspect kort belichten: dat we, dankzij die uitzendingen en het feit dat elke erkende levensbeschouwing daar aan bod komt – en we mogen zeker de vrijzinnigen niet vergeten –, elkaar beter kunnen leren kennen en elkaar ook beter zullen begrijpen. Zo kan een dialoog worden gestart. Misschien is het interessant om eens te bekijken of het, zoals in Frankrijk, mogelijk is om één keer per jaar een uitzending te brengen waarin de verschillende levensbeschouwingen en religies samen over een bepaald onderwerp de dialoog aangaan. Zo kunnen we zien welke zaken ons verbinden en waar iedereen voor staat. Dan zullen we zien dat er meer zaken zijn die ons verbinden dan ons van elkaar scheiden. Daar kan de samenleving als geheel alleen maar beter van worden.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Mijn collega's hebben al een aantal zinnige zaken gezegd.

Wilfried Vandaele (N-VA): Vrij zinnige zaken.

Marius Meremans (N-VA): Sommige collega's die hier nu niet zijn zeggen dat het geen monoloog mag zijn, dat je in dialoog moet gaan. Maar ik wil niet dat in dat dialoogprogramma aan bod komt dat de bisschop een half glas wijn drinkt en dat de vrijzinnigen drie glazen wijn drinken – en na een tijdje zingen ze samen 'liekes'. Daar bedank ik voor. Ik heb dat al gezegd. Met andere woorden: elke religie heeft rituelen en rituelen die in erediensten aan bod komen. Het zou inderdaad goed zijn om, zoals de heer Van de Wauwer zegt, uit te leggen waarom men in een bepaald ritueel in een bepaalde eredienst bepaalde handelingen stelt. Dat zou de zaken voor een deel wel kunnen verduidelijken. Ik denk vooral aan erediensten die misschien minder bekend zijn bij de bevolking.

Het is geen massa volk die kijkt en ziet van hop het komt erop. Ik ga helemaal niet beweren dat het is zoals een Champions League-finale. Maar ik heb wel meegemaakt dat na een uitzending van een bepaalde eredienst, het was in een kerk, de VRT aan de dienstdoende pastoor zei dat hij na de middag bij zijn telefoon moest blijven. Je zou verstoeld staan over hoeveel mensen er bellen om te reageren, hun mening te geven en te reflecteren. Bij de bevolking bestaat er dus wel degelijk een vraag naar een vorm van spiritualiteit of wat dan ook. Een openbare omroep moet aan die nood tegemoetkomen. Dat kun je niet altijd door gewoon in dialoog te gaan. Dat heeft te maken met erediensten.

Bart Caron (Groen): Ik heb mij tijdens de plenaire vergadering niet in het debat gemengd omdat ik mij daar toen zeer ongemakkelijk bij voelde. Ik heb op sociale en andere media al een en ander gezegd.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dat is gemakkelijk, in de plenaire vergadering uw mond niet opendoen en dan op sociale media...

Bart Caron (Groen): Mijnheer Vandaele, ik zal u eerlijk bekennen dat dit thema in mijn partij niet zo eenvoudig ligt. Levensbeschouwing of de keuze welke levensbeschouwing je aanhangt, is bij ons geen breuklijn. Wij zijn wat dat betreft een pluralistische partij. Daarom wil ik even de tijd nemen om daarover na te denken.

We zijn het er in elk geval over eens dat levensbeschouwing of spiritualiteit op de VRT een plaats moet hebben. Anders wordt het helemaal naar een privésfeer gedrongen. Dat zou kunnen en zelfs verdedigbaar zijn mocht iedereen 100 procent mobiel zijn en volledige toegang hebben tot streaming en internetverbindingen, enzovoort. Dan zou je dat technische argument nog kunnen inroepen. Maar dat is niet voldoende.

Of je het nu wil of niet, een religie is, met alle riten die ermee te maken hebben, ook een vorm van cultuurbeleving. Het gaat om hoe mensen hun levensbeschouwing vorm geven, net zoals een kunstenaar zijn denkwijze vorm geeft. Zo is dat ook bij religie. Die vormgeving is belangrijk en moet dus een plaats krijgen.

Minister, wij zijn voorstander van wat u ondertussen ook al 'actief pluralisme' hebt genoemd. Wij zijn er voorstander van dat elke levensbeschouwing een plaats krijgt.

U noemt het toeval, maar het is eigenlijk zeer bizar en zelfs betreurenswaardig dat dit thema opborrelt naar aanleiding van het feit dat de VRT beslist om twee islamerediensten uit te zenden. Ik zou daar zeer negatief op kunnen reageren. Maar goed, ik geloof dat het toeval is.

Dit wijst nog op een ander punt. Als we voor actief pluralisme zijn, moeten we alle erkende erediensten een plaats geven. Dat moeten we proportioneel doen. We zijn niet voor culturele hegemonie. Dat zijn we ook niet wat betreft de religie. Ik meen te weten dat de islam wordt beleden door 6 tot 8 procent van de Vlaamse bevolking. Wel ja, dan moet dat een ruimere plaats krijgen, en dan moet de katholieke eredienst wat inbinden.

Op zich is dat interessant omdat je daardoor al bijna automatisch een soort indirecte dialoog krijgt. Idem voor een protestantse of een orthodoxe eredienst, enzovoort. Mijnheer Meremans, ik maakte ooit een orthodoxe eredienst mee en ik begreep ook veel rituelen niet. In die zin vind ik het interessant.

Ik pleit dus voor proportie, en voor een plaats voor de erediensten op de openbare omroep. Dat hoeft in volume op jaarbasis niet méér te zijn dan vandaag.

En inderdaad, mevrouw Brouwers, het land dat het meest de religie heeft wegge laten uit zijn officiële discours is Frankrijk, het land van de verlichting. Dat land zendt, denk ik, het meeste religieuze programma's uit in Europa. Dat toont maar aan dat een verlichte geest een open geest is en openstaat voor diversiteit.

Dan is er nog het praktische punt dat er wekelijks 60.000 tot 70.000 mensen kijken. Daar zijn er een pak bij die minder mobiel zijn: mensen in woonzorgcentra maar ook mensen thuis, die niet meer zelf naar het afkalvende aantal erediensten kunnen gaan omdat de afstanden te groot worden. Ook dat speelt, vreemd genoeg, een rol.

Het hoeft mij niet te storen. Als ik er niet naar wil kijken, kijk ik naar iets anders of ik doe iets anders. De vrijheid van de kijker wordt hier 100 procent gerespecteerd. Dat is heel belangrijk. We hebben een heel divers aanbod op de televisie, met heel veel kanalen – ook de VRT heeft er meerdere. De tijd dat wij dit als een soort van promo of propaganda voor een bepaalde religie zouden kunnen beschouwen, zijn we toch al lang voorbij. We kunnen daar heel nuchter, redelijk en vrijdenkend tegenover staan.

Minister, ik kies dus helemaal voor uw tweede denkspoor: maak een actief, pluralistisch aanbod waarin alle erkende erediensten met een zekere proportionaliteit – dat hoeft niet absoluut te zijn – aan bod kunnen komen. Die regel zouden wij aan de VRT moeten kunnen opleggen.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik eindig met een aantal beschouwingen omdat het in dezen niet de kwestie is juiste antwoorden op juiste vragen te geven. Dat is een debat van een heel andere orde.

Ik wil wat persoonlijker worden omdat dat in dit debat van belang is. Om mijn politieke stellingname te verduidelijken hoef ik mij hier niet te verantwoorden over mijn eigen houding ten aanzien van geloof. Maar ik ga het toch doen omdat ik elk intentieproces wil vermijden. Ik zeg niet dat het al gebeurd is, maar het is een zeer gevoelig thema waardoor men kan denken dat ik iets heb gezegd om een bepaalde reden. Ik ga niet herhalen wat ik heb gezegd over mijn positie ten opzichte van de islam. Men gelooft mij daarin of niet. Dat is het punt niet.

Ik ben, zoals iedereen, het product van mijn tijd. Ik ben katholiek opgevoed, maar mijn schoolloopbaan is bewust in twee sporen verlopen: ik heb een deel van mijn loopbaan in het gemeenschapsonderwijs en een ander deel in het katholiek onderwijs doorlopen. Ik zeg dit omdat dit mij een gemengde visie heeft gegeven.

Ik ben geen vrijzinnige in de klassieke zin van het woord. Men zou kunnen zeggen: het is een liberaal, hij is vrijzinnig, hij zit bij de loge, en dergelijke meer. Ik ben gevraagd om bij de loge te komen, maar ik ben daar niet bij omdat ik niet hou van sectarisme, noch in geloof, noch in vrijzinnigheid. Mijnheer Meremans, ik heb beide meegemaakt, tijdens mijn Leuvense jaren en toen ik aan de ULB studeerde. En van beide moet ik weinig hebben. Dat wil ik verduidelijken, want als ik mij vandaag moet positioneren, zou ik zeggen dat ik meer ongelovig ben dan gelovig, maar ik ben geen atheïst. Het is een complex gegeven en ik behoud mij, als rationele mens, dit element van onduidelijkheid voor. Ik hoef u dat niet te vertellen, maar ik haal het aan om aan te geven dat u bij mij geen rabiate kruistochten of het tegenovergestelde daarvan zal bespeuren in dit verhaal. Wat dit betreft, gelooft u mij of geloof u mij niet.

Mijnheer Vandaele, u vroeg of ik van mening ben veranderd. Laten we zeggen dat ik de autonomie waarop men zich vanuit een bepaalde historische erfdiensbaarheid beroept om de erediensten uit te zenden – dat is namelijk het semi-juridisch argument dat werd aangevoerd – altijd merkwaardig heb gevonden. Laten we inderdaad zeggen dat ik mijn kans gezien heb, naar aanleiding van een bijkomende eredienst, welke het ook zou geweest zijn, om dit debat te heropenen. Ik heb de vraag niet gesteld. Als de heer De Gucht het had gedaan, dan had de heer Van Grieken het zeker ook gedaan. En dan zou ik een antwoord gegeven hebben. In die zin is er dus een verandering in mijn visie daarrond. Over de grondslag van de verantwoording voor dit deel van de autonomie van de openbare omroep mag volgens mij wel gediscussieerd worden.

Dan kom ik tot een derde principiële beschouwing. Frankrijk is het meest verlichte land ter wereld en zendt de erediensten wel uit, in Groot-Brittannië is de verlichting nooit echt gepasseerd, maar daar staat men wel verder inzake diversiteit en pluralisme, en die doen het niet. Is Groot-Brittannië dan een niet-verlicht land? In de technisch-historische zin van het woord wel. De vraag is dus doe je het of doe je het niet, en op basis van welke argumenten. Na dit debat voel ik aan dat mijn zienswijze op dit ogenblik samenvalt met een minderheidsstandpunt. Ik kan daarmee leven. We zullen zien hoe de discussie in de ministerraad hierover wordt voortgezet. Tot zover de principiële argumenten die ik van ieder van u heb gehoord.

Daarnaast gaat het over praktische zaken. Ik vind niet dat sport en religie vergelijkbaar zijn: sport staat bijvoorbeeld niet in de Grondwet, maar religie of levensbeschouwing wel. Ik begrijp de allegorie wel, maar ik zou ze niet te veel gebruiken. Ze is ook intern, in de wandelgangen van het huis van vertrouwen, ten aanzien van bepaalde levensbeschouwingen gebruikt, onder het goedbedoelde motto 'ja maar, er is toch ook niet evenveel basketbal als voetbal op televisie'. Dit soort

argumenten wil ik in deze niet gebruiken. U mag het doen, maar dat klopt volgens mij niet. Hetzelfde geldt voor de argumenten over het gebruik van de taal. Ik begrijp de opmerkingen van de heer Vandaele en het zou ook wenselijk zijn dat de erediensten allemaal in het Nederlands doorgaan omwille van de begripelijkheid. Het zou bijvoorbeeld geen optie om de katholieke kerk de missen opnieuw in het Latijn te laten uitzenden. Soms wordt immers aangevoerd dat Arabisch de liturgische taal is. Volgens mij moet het in de taal van het volk, die door iedereen begrepen wordt.

Een laatste praktisch argument betreft de bejaarden, die niet mobiel genoeg zijn om zich naar het huis van de eredienst te begeven. Vandaag heb ik daar geen oplossing voor. Ik wil vermijden dat de principiële en de praktische argumenten door elkaar worden gehaald en ik wil mensen ervoor hoeden om aldus uiteindelijk tegen hun zaak te pleiten.

Ik dank iedereen voor de sereniteit van dit debat. De standpunten zijn duidelijk. Er zijn raakpunten en overlappingsen, maar geen consensus kamerbreed. Dat hoeft ook niet en dat had ik niet verwacht. Dit is volgens mij een maatschappelijk debat, veeleer dan een politiek of een partijpolitiek debat. Ik zal proberen mij daar zelf ook aan te houden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, we hebben een inkijk gekregen in uw diepste zielenroerselen en we hebben hier inderdaad ook de verschillende visies gehoord. Ik heb alvast evenwichtige tussenkomsten en veel nuances gehoord, en dat past bij een onderwerp als dit.

Wat die uitzendingen betreft, kun je heel ver gaan, maar het is niet aan ons om daar vandaag beslissingen over te nemen of definitief te bepalen welke richting moet worden ingeslagen. Minister, ik hoop dat dit thema het voorwerp zal zijn van overleg met de openbare omroep, maar ook binnen de regering. Ik zal het zeker verder opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekenning van de licenties voor de lokale radio's – 583 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Tot 14 juni 2017 konden kandidaat-lokale radio's een aanvraag indienen om een erkenning te verkrijgen. In totaal waren er 123 frequentiepakketten voor lokale radio's te verdelen. Voor 13 pakketten bleken er geen kandidaten te zijn. Voor 110 pakketten waren er 221 ontvankelijke aanvragen.

In juli werden reeds 35 frequentiepakketten toegewezen, met name aan radio-stations die voldeden aan de erkenningscriteria en als enige op een frequentiepakket hadden gekandideerd. Zo bleven er 75 pakketten te erkennen. Minister, op vrijdag 1 december kondigde u aan 68 bijkomende pakketten toe te kennen.

Daarbij liet u optekenen: "Het was in de voorbije erkenningsronde helaas niet mogelijk om voor alle ter beschikking gestelde frequentiepakketten een kwalitatief voldoende sterk radiostation te kiezen dat aan alle criteria voldeed. Zo hadden bepaalde kandidaat-radio's tijdens de loop van de procedure tot erkenning wijzigingen

aangebracht aan de samenstelling van hun bestuursorganen, waardoor het niet meer mogelijk was na te gaan of ze nog aan alle erkenningsvoorwaarden voldeden. Daardoor werden 6 lokale frequentiepakketten niet toegewezen. Eén frequentiepakket kon niet worden toegewezen omdat de kandidaat al twee andere verworven heeft, wat het maximum toegelaten aantal is. Voor deze frequentiepakketten zal minister Gatz volgend jaar een extra erkenningsronde organiseren.”

Met 221 ontvankelijke kandidaturen voor 110 pakketten zullen er steeds veel teleurgestelde aanvragers zijn. Hoe plant u om feedback te geven over de aanvragen, met name voor indieners die uit de boot gevallen zijn?

Aansluitend daarbij mag het duidelijk zijn dat, zeker voor wat lokale radio's betreft, er werk gemaakt moet worden van coaching voorafgaand aan de indiening van het dossier. Deze radio's worden met veel enthousiasme in de ether gehouden door vrijwilligers, die meestal niet veel kaas gegeten hebben van het indienen van selectiedossiers of financiële plannen en ook de middelen niet hebben om hiervoor een professional in te huren. In het kader van het Kunstendecreet zien we bijvoorbeeld dat de grote huizen daarvoor een professional inhuren. Ziet u hier een rol weggelegd voor het departement CJSM? Hoe kan in de toekomst voor worden gezorgd dat kandidaat-indieners kunnen rekenen op coaching bij de indiening?

Op welke manier zal de leefbaarheid van de lokale radio's in de toekomst gemonitord en opgevolgd worden? In de vorige ronde merkten we dat er veel wind is verkocht en op basis daarvan werden frequentiepakketten toegekend. De gemaakte beloftes worden evenwel niet waargemaakt. Op welke manier zal er systematisch toezicht gebeuren over elke wijziging die de radio's doorvoeren, zij het in de samenstelling van hun bestuursorganen, zij het in hun programmatie en werking?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Via het departement kan men de detailmotivering opvragen bij de aanvragen tot erkenning. Meer informatie hierover is beschreven op de website van het departement www.vlaanderen.be/media, doorklikkend naar de rubriek radio-erkenningen. Indieners die geen erkenning hebben gekregen, kunnen eveneens contact opnemen met de administratie. Daartoe werd melding gemaakt in de e-mail die de betrokkenen hebben ontvangen op de dag van de bekendmaking van de erkenningen, alsook in de brief die daarop volgde. Op de website werd overigens al sinds het begin van de voorbereiding alsook tijdens de uitrol van het nieuwe radiolandschap alle informatie transparant beschikbaar gesteld.

Ik ben het niet helemaal met u eens dat alle radio's nood hebben aan coaching: een groot deel van hen hebben wel een stevig en goed dossier ingediend. Ik wil er daarnaast op wijzen dat het departement voor deze erkenningsronde ook al inspanningen gedaan heeft en uitlegssessies gehouden heeft over hoe men een dossier moest indienen. Deze sessies vonden plaats op 23 en 30 mei en waren net bedoeld meer duiding te geven over het erkenningsproces. Ook kon men op die sessies vragen stellen. Er kan een vorm van generieke informatie worden geleverd, maar echte individuele coaching is natuurlijk niet mogelijk: men moet immers zelf zijn dossier samenstellen en de beoordeling moet transparant en objectief gebeuren. Maar uiteraard ben ik het met u eens dat er moet worden gekeken waar er eventueel marge tot verbetering is en welke bepaalde vormen van duiding of vorming overwogen kunnen worden.

De Vlaamse overheid monitort niet systematisch de leefbaarheid van de lokale radio-omroeporganisaties. Het is overigens een sector die niet coherent verenigd is in een organisatie waar alle lokale radio's in vertegenwoordigd zijn. Er is wel het onderzoek door de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) via het media-concentratierapport, dat de VRM ieder jaar opmaakt, en waar een onderdeel is

ingeschreven over lokale radio, waar onder andere de lokale radio's staan vermeld alsook de, voorlopig nog, gekende samenwerkingsverbanden.

Wat betreft uw vraag over het toezicht op de wijzigingen die de radio's doorvoeren of nog zullen doorvoeren, stelt het Mediadecreet in artikel 146 dat de lokale radio-omroeporganisaties zich moeten houden aan de basisvoorwaarden. Daarnaast stelt het decreet bovendien dat lokale radio's die wijzigingen willen aanbrengen aan hun dossier, waardoor wordt afgeweken van de aanvullende kwalificatiecriteria, dit moeten melden aan de regulator. Het toezicht op de lokale radio's gebeurt dus door de VRM. Enkel wijzigingen in statuten of in aandeelhoudersstructuur moeten conform artikel 146, paragraaf 2, laatste lid, aan de Vlaamse Regering, bij monde van de minister voor Media, worden voorgelegd ter goedkeuring.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Op de website van het ministerie staat inderdaad een pak informatie. Ik heb ook begrepen dat de mogelijkheid er was om de dossierwinnaars op te vragen, maar we horen wel dat grote stukken zwart zijn gemaakt. Ik snap ook wel dat het niet de bedoeling kan zijn om de businessmodellen en programmaschema's van alle concurrenten op de straatstenen te gooien. Er is wel bezorgdheid over de transparantie.

Er zijn er ook die op 1 december hebben gevraagd om de details van de beoordeling te krijgen, maar die nog steeds niet hebben gekregen. Wanneer kan dat gebeuren? U staat voor zo groot mogelijke transparantie inzake uw beleid. Het is dan ook nodig om ook op dit vlak de grootst mogelijke transparantie te bieden.

Ik ben blij dat u bereid bent na te gaan hoe een aantal indieners een volgende keer beter kunnen worden begeleid. Ik deel uw mening dat het niet allemaal grote amateurs zijn die geen dossiers kunnen schrijven. Ik wil dat zeker niet impliceren. Er zijn er wel een aantal die die nood ervaren hebben. Op het vlak van coaching kunnen we ook kijken naar de manier waarop in het Kunstendecreet wordt gewerkt. Daar kan uit worden geleerd.

Wat betreft de monitor, de leefbaarheid en het toezicht op de samenstelling van het bestuursorgaan programmatie en werking dank ik u voor uw antwoord, maar het blijft mijn grootste bezorgdheid. We moeten absoluut vermijden dat de doelstellingen van het decreet opnieuw worden uitgehold indien blijkt dat dossiers niet worden opgestart of na een tijd stilvallen en ze helemaal niet waarmaken wat ze hebben beloofd. Dat geldt zeker ook voor de netwerkradio's. De bezorgdheid dat dit zou kunnen gebeuren, is heel terecht.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Deze ronde is wat ze is, met winnaars en verliezers. In tegenstelling tot de ronde van de netwerkradio's merken we hier wel dat er wordt gepraat tussen de winnaars en verliezers. Her en der worden er mensen overgenomen. Ik heb het idee dat het hier iets rustiger verloopt. Een aantal mensen zijn natuurlijk heel boos, en het is afwachten of er nog procedures voor de Raad van State komen. Ik ben daar benieuwd naar.

Om de verliezers nog kansen te geven, hebt u aangegeven dat er een nieuwe erkenningsronde zou kunnen komen voor de overgebleven pakketten of de pakketten waar nu niemand op zit. Kunt u een zicht geven op de timing die u vooropstelt? Misschien kunnen we daar het best niet te lang mee wachten om de gemeenteraden nog wat te bedaren.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): We wisten natuurlijk op voorhand dat het geen gemakkelijke oefening zou zijn: veel kandidaten voor weinig frequenties met alle gevoeligheden die daarbij horen. Mensen die al jaren een frequentie gebruiken, voelen zich daar bijna 'eigenaar' van. We wisten dat dit tot emotionele momenten zou leiden, en dat is ook het geval.

Ik heb ook zoals mevrouw Brouwers het gevoel dat de lawine van protest naar aanleiding van de toekenning van de lokale radiofrequenties beheersbaar is. Er zijn natuurlijk mensen ontevreden, maar dat had eigenlijk nog erger gekund, want het gaat om heel veel frequenties en heel veel kandidaten die uit de boot vallen.

Ook het spanningsveld is genoemd tussen vrijwilligers en professionelen die dan professionele dossiers indienen. Heel belangrijk is de handhaving. We willen natuurlijk met de nieuwe criteria een nieuwe richting inslaan. We willen meer professionalisering en een grotere leefbaarheid. Dat is ook voor ons heel belangrijk. Dat is ook de reden waarom een aantal criteria in een bepaalde richting zijn gegaan. Nu komt het er wel op aan om te kijken of dat allemaal uitpakt zoals we het gewild en gehoopt hebben. We moeten dan toch kijken in de richting van monitoring, evaluatie en handhaving. We hebben het er ooit al eens over gehad in hoeverre de regels die we hebben opgesteld, toelaten om daar goed werk van te maken. Minister, hebben wij de instrumenten in handen om op een behoorlijke manier te monitoren, te evalueren en te handhaven als het moet?

Bart Caron (Groen): Minister, er is veel info verspreid over de dossiers op de website van de administratie. Op zich is dat wel goed en het is een bewijs van een zeer open en zo transparant mogelijke benadering. Ik wil toch enkele pijnpunten over de procedure aanhalen.

Ik wil een inhoudelijke vraag stellen, maar ik begrijp het als u die nu niet kunt beantwoorden. Als een bepaald radiostation dat zeer lokaal is ingebed, concurreert voor een bepaalde frequentie met een nieuwkomer die een ketenradio was of niet eens bestond in die regio en als deze tweede voor de inhoud en het format een veel betere score krijgt dan de eerste – wat perfect kan met papieren dossiers –, dan begrijp ik dat die lokale radio die er al heel lang bezig is daar supergefrustreerd over is. Dat is zeker het geval als de winnaar deel was van een voormalige ketenradio die helemaal geen nieuws had en louter het muzieksignaal van de grote keten doorstuurde. In die zin heeft de procedure het kenmerk dat mensen die zich jarenlang hebben ingespannen in de geest van het toenmalige decreet en in de geest van het decreet van vandaag en morgen, worden afgestraft of gepakt door diegenen die zich twintig of dertig jaar niet aan een decreet hebben gehouden. Ik begrijp dat daar een zekere bitterheid van komt.

Ik zal zelf nog een aantal dossiers inkijken omdat ik een verhaal wil verifiëren, met name dat gelijkaardige aanvragen verschillend zijn beoordeeld. Ik heb het niet eens over 'gelijkaardige' aanvragen maar kan zelfs bewijzen dat het over 'gelijke' aanvragen gaat. Je kunt je natuurlijk veel vragen stellen bij de aanvragers als ze zo goed als gelijke dossiers of gelijke pagina's indienen voor twee verschillende lokale radio's van verschillende zendgebieden. Als er echter een totaal verschillende beoordeling komt over hetzelfde onderdeel van dezelfde pagina, dan kunnen we ons toch de vraag stellen of onze procedure waterdicht is. Ik wil het niet harder maken dan noodzakelijk.

Minister, ik heb gecheckt in hoeverre uw beslissing afwijkt van de adviezen van de administratie. Uw beslissing correspondeert voor 100 procent met dat advies. Ik zal eerlijk zeggen dat ik dat verdacht vind. Ik wil u van niets beschuldigen, en dus stel ik u de vraag of u het advies volledig hebt gevolgd en of er geen enkele vorm van politieke lobbying is geweest waarbij u of andere leden van de Vlaamse Regering zijn ingegaan op die lobbying? Het is zo perfect. Ik wil het nog omdraaien.

Ik zou begrijpen dat u om politieke redenen afwijkt van adviezen zoals u dat ook in andere sectoren verdedigt en motiveert. Hier is er voor 100 procent gelijkenis. Klopt het wat ik denk? Ik wil voorzichtig zijn.

Tot slot wil ik nog de kwestie aanhalen die ook alle andere collega's is aangehaald. We hebben deze regeling met z'n allen goedgekeurd en finaal willen we ook met z'n allen dat deze plaatsvindt. In die zin is de handhaving een heel belangrijke kwestie, alsook een goede begeleiding – maar daar twijfel ik niet aan – door de VRM in het komende jaar als men zijn licentie moet aanvragen, opdat we geen ontaarde situatie krijgen zoals we die de voorbije twintig of dertig jaar hebben gekend. Er moet wel degelijk nauw toegezien worden op de principiële regels waar ik helemaal achter kan staan.

Minister Sven Gatz: Ik vertel u geen geheim als ik zeg dat dit een van de meest onaangename dossiers is voor welke minister van Media dan ook, omdat er hier, in tegenstelling tot andere sectoren, na de beslissing geen beetje grijze zone meer overblijft.

Ik verklaar me nader. Wanneer het over financiële tegemoetkomingen in bijvoorbeeld Jeugd of Cultuur gaat zoals subsidieverdeling en werkingssubsidies, dan is er nog altijd voor diegenen die geen middelen of onvoldoende middelen krijgen een overlevingskans om dingen op eigen kracht of op een andere manier te proberen. Hier is het binair: men heeft een frequentie of men heeft er geen. Wie geen frequentie heeft, moet effectief volledig stoppen. Dat maakt het allemaal veel harder en moeilijker. Ik ben er mij ook van bewust dat, ondanks de zo correct mogelijke procedure die we hebben toegepast, een aantal radio's met een goede of degelijke score de duimen hebben moeten leggen voor een aanvrager die een betere beoordeling toebedeeld kreeg. Dat maakt het moeilijker en bitterder. Ik ben me daarvan bewust, maar ik heb daar alleen geen antwoord op omdat ik denk dat het antwoord daarop niet bestaat.

Mevrouw Segers, u had een vraag over de documenten die opgevraagd werden door sommigen. U weet dat ik openbaarheid van bestuur hoog in het vaandel draagt. Ik moet dat niet alleen hoog in het vaandel dragen, het is gewoon de toepassing van de wet. De informatie die we moeten verstrekken, zullen we verstrekken maar rekening houdend met de termijnen. Als de termijnen nog niet zijn verlopen, kan het zijn dat het antwoord nog onderweg is. Maar we zullen antwoorden binnen de gestelde termijnen. Mochten deze niet worden gehaald, dan moeten we motiveren waarom we dat later of niet geven. Dat kan ook. We zullen wel degelijk de informatie geven die nodig is.

Meestal zal die bijkomende informatie de pijn laaien maar niet blussen, zoals Wim De Craene zong. Doordat men meer weet of denkt te weten en doordat men een aantal dingen niet weet omdat ze niet vallen onder de openbaarheid van bestuur, zal de frustratie eerder toenemen dan afnemen. Ik weet niet of het altijd de beste balsem is, maar het is in elk geval een recht van iedereen om de informatie op te vragen die men mag opvragen.

De vraag over de monitoring is pertinent. Het is nu eerst alle hens aan dek bij de VRM. We hebben dat deze week nog op de deelbeleidsraad besproken met de administratie waar de VRM deel van uitmaakt, zelfs gelet op het onafhankelijk functioneren als regulator. Nu moet men eerst zorgen dat erkenningen die door de Vlaamse Regering zijn toegekend, zo snel mogelijk worden gevolgd door een vergunning, weliswaar aangevraagd door de betrokken radiozender. De VRM heeft aangegeven dat men zich daarbij pragmatisch zal opstellen, net zoals bij de overgangperiodes in de vorige rondes. Van de VRM kan niet worden verwacht dat hij zegt dat hij de regelgeving niet volgt. Met andere woorden, de VRM kan niet expliciet stelling nemen over 'wij zullen hier en daar een oogje in het zeil houden'. Dat mag men niet van een regulator verwachten. Maar, de VRM zal pragmatisch

omgaan met de overgangperiode zoals dat de vorige keer ook is gebeurd. Er zullen dus geen radio's uit de ether worden geplukt waar dat niet nodig is. Meer kan ik daarover niet zeggen. U begrijpt dat, maar in radioland begrijpt men dat niet altijd helemaal.

Men heeft wel aangegeven dat net zoals bij de vorige keer, de aanvragen van de erkende radio's zeer snel volgen. Alleen is het zo dat de dossiers die zeer snel komen alle gemakkelijke dossiers zijn die goed vooruitgaan. Ik heb me laten vertellen – want de VRM monitort intern wel degelijk – dat de behandelingstermijn om van erkenning tot vergunning te komen drie uur is. Dat is een zeer redelijke termijn. Alleen zullen de dossiers die nu druppelsgewijs komen soms wel een dag of anderhalve dag in beslag nemen omdat ze wat meer problemen geven. Ook daar zal men de dossiers pragmatisch beoordelen.

Wat met de controle daarna op al wat men op papier heeft beloofd? Ik zal in alle transparantie aan de VRM – ze moeten dit natuurlijk ook uit eigen beweging doen – een specifiek actieplan vragen om aan te geven hoe ze de controle op het terrein de komende maanden zullen organiseren. De volgende twee maanden moeten we prioritair invullen voor alle vergunningen, zelfs al zullen de meeste vergunningen wel degelijk kunnen worden uitgereikt voor de decretale datum. Ik stel voor dat we dan het debat op basis van gegevens die ik bij de VRM heb opgevraagd, kunnen houden. Het is inderdaad belangrijk dat we niet naar een soort vergroeiing van een bepaald radiolandschap zouden gaan – ik druk me voorzichtig uit – en we dan binnen twee of drie jaar gefrustreerd vaststellen dat het voor een groot deel nog weinig te maken heeft met de ingediende dossiers. Dat is niet de bedoeling, maar we kunnen dat debat op het einde van de winter hernemen met concrete aanknopingspunten.

De nieuwe ronde zal in de loop van 2018 gebeuren, maar eerder vroeg dan laat. Aan het begin van het jaar zal er nog een afweging zijn inzake wat er moet gebeuren met de niet-toebedeelde frequenties en in hoeverre die zullen worden vrijgegeven voor lokale radiopakketten en in hoeverre een aantal van die frequenties kunnen worden toegevoegd aan netwerkfrequentiepakketten. Ik zeg duidelijk 'kunnen'. Dat is een opportuniteitsvraag die we nog moeten onderzoeken, maar ik erken dat we dat relatief snel moeten kunnen doen.

En dan was er de vraag van de man naast mij! Kijk, in die val zal ik niet trappen. U zegt mij dat het verdacht zou kunnen zijn dat we letterlijk de adviezen van de administratie hebben gevolgd en dat u het niet erg zou vinden mocht dat niet zo zijn gebeurd. Neen, daarvoor zit ik iets te lang in de politiek. Dank u voor de voorzet, maar ik zal de bal voorbij laten zoeven. We hebben het advies van de administratie gevolgd, punt aan de lijn. Voor de rest staat het u vrij daarover te denken wat u wenst.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ik ben blij te horen dat de VRM bereid is om zich pragmatisch op te stellen, want er zou zich anders inderdaad een probleem kunnen stellen tussen dit en 1 januari, of eigenlijk eind volgende week al want dan begint de kerstvakantie. Al die vergunningen afleveren zal gewoon niet lukken. Ze zullen zich noodgedwongen pragmatisch moeten opstellen.

Ik ben ook tevreden te horen dat u en de collega's zich dezelfde vragen stellen en dezelfde bezorgdheden delen over de handhaving. Hoe zorgen we ervoor dat wat beloofd is op papier, de komende jaren wordt waargemaakt? Het is ook fijn te horen dat u aan de VRM die vraag al hebt gesteld en dat ze zullen komen met een actieplan tegen het einde van de winter. Mijn voorstel zou zijn dat we ons daar als commissie over buigen en hun vragen om dat actieplan hier te komen toelichten, waarna we kunnen kijken of een verder parlementair initiatief nodig is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de structurele ondersteuning van periodieke publicaties van regionale erfgoedverenigingen – 352 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Minister, u zult uiteraard niet verbaasd zijn over de teneur van deze vraag, want u wordt hier zeker ook over aangesproken. De betrokkenen zijn ongerust en dat is ook normaal. Die mensen zijn gedreven en hebben enkel zicht op een overgangsregeling. Gelukkig bestaat die transitieregeling. Daar heb ik geen kritiek op.

De overdracht van de persoonsgebonden provinciale bevoegdheden van de provincies naar het Vlaamse niveau heeft geleid tot het opmaken van een transitie-reglement voor de subsidiëring van culturele projecten met een regionale uitstraling. Daarnaast is er een specifieke regeling uitgewerkt voor de structurele werking van de door de provincies ondersteunde culturele en jeugdwerkorganisaties.

Dat garandeert de continuering van de subsidiëring van tal van lokale en boven-lokale verenigingen voor 2018 en 2019, wat natuurlijk een positieve zaak is. We zijn bijna in 2018, dus het is goed dat men ondertussen nog een aantal maanden verder kan.

Wat de erfgoedsector betreft, worden de collectiebeherende organisaties al meegenomen in het Culturele-erfgoeddecreet en kunnen er projecten worden ingediend in het kader van het transitiereglement.

In de overzichtslijst van de gecontinueerde subsidiëring die op de website van uw diensten raadpleegbaar is, komen een beperkt aantal regionaal/bovenlokaal georiënteerde erfgoedorganisaties voor die zich voornamelijk toeleggen op de uitgave van een tijdschrift, dat in erfgoed- en wetenschappelijke kringen vaak een zeer gewaardeerde reputatie heeft. In het verleden werden die organisaties structureel ondersteund door Vlaanderen, onder het reglement 'Subsidiëring van periodieke wetenschappelijke publicaties over volkscultuur en geschiedenis'. Later werd die ondersteuning overgelaten aan de provincies.

U weet dat er ongerustheid leeft en er veel vragen zijn. We hebben ook nog wat tijd om het op te lossen, dus het is niet dat de oplossing er vandaag moet liggen, maar het is wel van groot belang dat, in tijden dat de publicatiekost van tijdschriften alsmat toeneemt, de structurele ondersteuning van de regionaal hoogstaande periodieke publicaties, zoals die in de erfgoedsector, mogelijk moet blijven. De projectmatige ondersteuning die her en der bestaat, kan op termijn natuurlijk geen oplossing zijn. Belangrijk is dat jonge en minder jonge historici, onderzoekers en vrijwilligers op het terrein, als zij zich verdiepen in een thema, een kanaal vinden om hun kennis te verspreiden en te delen, in diverse publieksgerichte projecten. En die publicaties maken daar natuurlijk deel van uit.

Minister, ik weet dat u aan verschillende initiatieven werkt. We kijken ook uit naar wat er uit de bus zal komen rond de organisatie van het bovenlokale. Maar wat is, in dit stadium, uw beleidsvisie ten aanzien van die tijdschriften? Welke mogelijkheden ziet u om de problematiek tegemoet te komen? Hoe pakt u dat vandaag concreet aan?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Zoals eerder al meermaals meegedeeld, gaan we voor een warme overdracht inzake het overnemen van de provinciale bevoegdheden. Net als voor alle andere provinciale bevoegdheden die overgenomen worden, streef ik dus ook naar een vorm van continuïteit wat de periodieke publicaties van erfgoedverenigingen betreft.

Ik wil daar wel een kanttekening bij maken. Het is immers zo dat die bevoegdheden op termijn moeten en zullen worden ingepast in een breder Vlaams verhaal. Het is immers niet de bedoeling dat de vroegere provinciale subsidies of initiatieven permanent als een apart iets verder zullen bestaan, volledig naast het Vlaamse beleid. Er kan en zal daarom ook geen eeuwigdurende garantie worden gegeven – maar dat hebt u ook niet gevraagd – dat de provinciale subsidies bij wijze van spreken voor altijd zullen worden voortgezet, maar op korte termijn dus zeker wel. Naarmate het goede initiatieven zijn, en er zitten zeker goede initiatieven tussen, zullen zij aansluiting vinden of moeten vinden bij een breder Vlaams beleidsverhaal.

Wat de overgedragen provinciale bevoegdheden en projecten betreft, wordt er telkens gezocht naar oplossingen op maat. Daarbij hanteren we gedurende de overgangsperiode 2018-2019 een paar algemene regels voor het voortzetten van de provinciale subsidies. Ten eerste: bij organisaties die structureel door Vlaanderen worden gesubsidieerd, wordt de provinciale subsidie gewoonweg toegevoegd aan de Vlaamse werkingssubsidie. Daar is er dus bijna meer dan continuïteit. Zelfs al zijn er nooit subsidies voor de eeuwigheid, daar is er toch een heel sterke verankering.

Ten tweede: voor organisaties die structureel door de provincie worden gesubsidieerd, maar niet door Vlaanderen, wordt de structurele subsidie gecontinueerd voor de periode 2018-2019. En aangezien daar heel veel goede initiatieven tussen zitten, zijn er zeker perspectieven voor daarna.

Ten derde: organisaties die een projectsubsidie ontvangen van de provincies, kunnen voor de duur van de overgangsperiode terecht in het zogenaamde transitiereglement en kunnen daar dan een aanvraag indienen voor een nieuwe projectsubsidie.

Het is trouwens zo dat verder op de dag de eerste beslissing met betrekking tot de projectsubsidies voor het transitiereglement bekend zullen worden, niet alleen voor de publicaties waarover u het hebt, maar in het algemeen.

Wat specifiek de erfgoedpublicaties betreft, zijn er twee erfgoedtijdschriften die momenteel structureel gesubsidieerd worden door de Vlaamse overheid en die daarenboven ook nog eens een provinciale subsidie ontvangen: Openbaar Kunstbezit Vlaanderen en Ons Erfdeel. Voor die tijdschriften is het duidelijk: de provinciale subsidie wordt gewoon toegevoegd aan de structurele subsidie.

Daarnaast zijn er een aantal kleinere erfgoedtijdschriften, voornamelijk van heemkundige verenigingen. Daar waar de provincies aangaven dat het om een structurele provinciale subsidie ging, wordt de werking gecontinueerd voor de volgende twee jaar. Waar de publicaties een projectmatige ondersteuning kregen, dienen zij hun aanvraag in te dienen in het transitiereglement. Misschien hebben ze dat bij de eerste ronde gedaan, of ze zullen dat bij de volgende ronde nog kunnen doen.

Ten slotte wil ik nog meegeven dat ik voor de periodieke publicaties van regionale, maar ook landelijke, erfgoedverenigingen er op termijn naar streef om ook dit type van tijdschriften zo veel mogelijk te integreren binnen een algemeen geïntegreerd tijdschriftenbeleid. De eerste stappen daartoe werden reeds gezet met onder meer het afsluiten van een beheersovereenkomst met Folio en de nauwe samenwerking met het Vlaams Fonds voor de Letteren. Het kabinet zal gesprekken opstarten met

het Vlaams Fonds om op termijn de subsidies in het kader van het geïntegreerd tijdschriftenbeleid ook mee onder de vleugels te nemen. Ook het Vlaams Fonds zal daar dus een rol in krijgen en zal met andere woorden de middelen toebedeeld krijgen om die ex-provinciale rol verder te kunnen overnemen.

De voorzitter: Mevrouw De Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Bedankt voor uw antwoord, minister. U hebt erop gewezen dat er heel goede initiatieven bestaan. U hebt de twee publicaties genoemd die ook Vlaamse subsidie genieten en die mij ook interesseren. Ik denk dat we die allemaal boeiend vinden. Ik wil ook nog enkele meer regionale initiatieven benoemen. Ik ken die van mijn provincie, andere ken ik minder goed. Ik wil bijvoorbeeld Emulatie noemen, het tijdschrift van het Genootschap voor Geschiedenis van Brugge, de Leiegouw van Kortrijk, het Brugse Ommeland. Dat zijn publicaties die vandaag de subsidie van de provincie genieten. Daarmee betalen ze zeker niet hun volledige publicatie, maar het is een substantiële subsidie die het mogelijk maakt voor die tijdschriften. Ik neem aan dat er voor het Vlaamse land nog tal van andere goede initiatieven zijn. Bijvoorbeeld Familiekunde, Levend Archief Brugge, West-Vlaamse Gidsenkring en andere organisaties krijgen dergelijke steun. Het is exemplatief, wat ik aanhaal.

Ik wil u bedanken omdat u zo duidelijk bent over de transitie en de overgangssituatie. U zegt daar zeer transparant wat er mogelijk is en waarop men een beroep kan doen. U verzekert ook een continuering van de subsidiëring voor die periode.

Ik wil er een lans voor breken dat u in uw voorbereidend werk om het kader voor erna te schetsen, het belang van deze publicaties onder ogen neemt. Elk beleid dat daarrond wordt uitgebouwd, kan in dialoog gebeuren met die organisaties. Zij kunnen mee inspraak en ideeën leveren over de wijze waarop zij in de toekomst meer duurzaam en structureel ondersteund kunnen worden, met ook na de transitieperiode een coherent Vlaams beleid, goed beseffende dat ik hier mik op regionale initiatieven, die zich niet op het lokale niveau situeren. Lokale initiatieven hebben een heel sterke gemeentelijke verankering, maar tussen wat zich nu op Vlaams niveau situeert en de initiatieven die lokaal van belang zijn, is er een laag van regionale initiatieven, en die zouden de nodige aandacht moeten krijgen in de toekomst.

U hebt verwezen naar het Vlaams Fonds voor de Letteren, maar dat fonds heeft geen historische missie. Misschien bent u van plan om die missie uit te breiden. Ik kan niet naar uw beleidsintenties vragen, maar heb ik goed begrepen dat dat een van de bedoelingen zou zijn?

Minister Sven Gatz: Ik ben het principieel eens met de vragen die u mij stelt, alleen zal de toekomst ook uitwijzen hoe de antwoorden dan juist zullen worden gegeven. Het komt erop neer dat ik wel wil kijken wanneer een aantal van die regionale publicaties toegevoegd worden aan het letterenbeleid, hoe dat juist gaat, of iedereen die denkt mee aan boord te moeten worden genomen, daar dan ook is. Is dat niet zo, wat betekent dat dan voor de verdere ondersteuning via andere kanalen?

Met andere woorden, het lijkt me goed om na het eerste deel van de transitieperiode in 2018 nog eens de oplijsting te maken van alle regionale publicaties in alle provincies: hebben die wel degelijk een veilig subsidieonderdak gevonden, ofwel binnen de uitgebreide opdracht van het fonds, wat wel degelijk de bedoeling is, of om andere redenen op een andere manier? De doelstelling is wel om dat te doen.

De voorzitter: Mevrouw De Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Bedankt, minister, om de intentie te uiten om duurzaamheid te waarborgen voor deze regionale publicaties, die nu de specifieke

focus van mijn vraag vormden en om het belang ervan te onderkennen. Ik noteer ook dat u dat in dialoog en overleg wilt doen met die verschillende publicaties. Het is van belang voor ons cultureel erfgoed dat wij de duurzaamheid van die publicaties, de kennisdeling en -spreiding en het draagvlakversterkend werken kunnen waarborgen. Het cultureel erfgoed verdient dat er een tandje bij wordt gestoken, en dit is een van de mogelijkheden om het beleid ter zake te versterken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.